

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

36. ČÍSLO / XXIX. ROČNÍK

14 Kč • 0,76 €

12. ZÁŘÍ 2021

Z obsahu:

Mojžíšův zákon

Katecheze papeže
Františka při generální
audienci 11. srpna 2021,
Řím, aula Pavla VI.
- strana 2 -

Svatá Orosie

Libor Rösner
- strana 4 -

Věrných Čechů zbožná máti

PhDr. Stanislav
Vejvar, Ph.D.
- strana 5 -

Z duchovního pokladu Alice Lenczewské (67)

- strana 7 -

Jděte ke všem národům!

- strana 8 -

Dnes jsou tvoje narozeniny. Jestli můžeš něco udělat, udělej to dnes.

Milena Kindziuková
- strana 10 -

Bratrstvo sv. Pia X. převezme důležitý kostel v centrální Vídni

- strana 13 -

Lidé na celém světě umírají hladem, OSN jim chce dopřát potravu

- strana 13 -

Obraz svaté Orosie, diecézní muzeum katedrály, Tarragona, Katalánsko

Mojžíšův zákon

Katecheze papeže Františka při generální audienci

11. srpna 2021, Řím, aula Pavla VI.

„Jak je to potom se zákonem? Byl přidán kvůli proviněním jen do doby, než přijde ten zaslíbený potomek; byl vyhlášen anděly a svěřen lidskému prostředníku. Je tedy zákon proti Božím slibům? Naprosto ne! Kdyby tu byl zákon, který by mohl dát život, pak by vskutku spravedlnost byla ze zákona. Ale podle Písma je všechno v zajetí hříchu, aby se zaslíbení, dané víře v Ježíše Krista, splnilo těm, kdo věří.“ (Gal 3,19.21-22)

Bratři a sestry, dobrý den! „K čemu je zákon?“ (srov. Gal 3,19) To je otázka, kterou chceme dnes po vzoru svatého Pavla prozkoumat,

abychom poznali novost křesťanského života oživovaného Duchem Svátým. Je-li tu však Duch Svátý, je-li tu Ježíš, který nás vykoupil, k čemu ještě Zákon? Nad tím se

dnes musíme zamyslet. Apoštol píše: „Necháte-li se vést Duchem, nejste už pod zákonem“ (Gal 5,18) Naproti tomu Pavlovi odpůrci tvrdili, že Galatští musí dodržovat Zákon, aby byli spaseni. Šli zpátky. Nostalgicky vzpomínali na jiné časy, na časy před Ježíšem Kristem. Apoštol s tím vůbec nesouhlasí. Na těchto podmínkách se s ostatními apoštolů v Jeruzalémě nedohodl. Dobře si pamatuje Petrova slova, když řekl: „Proč tedy nyní pokoušíte Boha a chcete vložit na učedníky břemeno, které nemohli unést ani naši otcové ani my?“ (Sk 15,10) Ustanovení, která vzešla z onoho „prvního koncilu“, byla velmi

Pokračování na str. 12

Konfrontace – s druhými, se svou duší, s Boží vůlí a s jeho přikázáními... A když už se do takové konfrontace pustíme, je užitečné jít ke kořenům své víry a svých skutků, proniknout do nejtemnější hloubky své duše, poctivě vymést všechny kouty svého srdce. Je to náročná, zodpovědná, ale také velmi užitečná, nutná činnost pro spásu duše. Pusťme se společně do ní prostřednictvím textů tohoto čísla Světa!

Asi nejpřirozenější je pro každého konfrontace s jiným člověkem. Pro křesťana to jsou pak zvláštním způsobem životy svatých. Tentokrát máme příležitost vzít si jako zrcadlo svého života osudy a životní poselství dvou českých světic z období počátků křesťanské víry na našem území. Svatou Ludmilu netřeba představovat, a tak si jen uvědomme, že letos si připomínáme 1100 let od její mučednické smrti. (str. 5-6) Jak se můžeme s touto svatou ženou konfrontovat my? Především o ní platí slova dnešního čtení z listu apoštola Jakuba: svoji víru dokázala skutky. Její víra nebyla mrtvá, ale naopak byla natolik životodárná, že připravila českému národu jeho svatého knížete – svatého Václava. A stejně tak můžeme svaté Ludmile adresovat Ježíšova slova z dnešního evangelia: „... kdo však svůj život pro mě a pro evangelium ztratí, zachrání si ho“ – dodejme, že pro život věčný. Vnimejme Ludmilinu odhodlanost a také odvalu předat víru, osvědčenou v jejím životě, mladé generaci – svému vnukovi, knížeti. Takové nasazení

Editorial

potřebujeme i dnes, a to i přesto – nebo spíše právě proto –, že prioritním výchovatelem se zdají být mediální prostředky, a nikoliv rodič či prarodič jako konkrétní osoba s konkrétním životním postojem a příběhem. Pouze člověk plný lásky ke svému dítěti, vnoučeti ... může smysluplně a věrohodně předávat živý vztah k Pánu Bohu, který je vždy osobní! Podobně bychom z mnohovrstevného života svaté Ludmily mohli čerpat dlouho...

Ke konfrontaci s Ludmilinou mučednickou smrtí můžeme přidat i mučednictví svaté Orosie. (str. 4-5) O této panně toho víme podstatně méně a její úcta je v naší zemi teprve na vzestupu. Jelikož to byli Bořivoj a svatá Ludmila, kdo poskytl této osiřelé legendární velkomoravské princezně domov na Levém Hradci, nabízí se možnost spojení jejího uctívání právě se svatou Ludmilou. Mučednictví obou žen nám pak připomíná ono Tertullianovo: „Krev mučedníků je semenem nových křesťanů.“ Kéž by i dnešní křesťanští mučedníci, jejichž počet, žel, každým dnem narůstá, byli takovými semeny! Hojná úroda je pak milostí Boží, ale je rovněž třeba otevřených duší, ochotných jeho draze zaplacenou milost přijmout. Modleme se k našim českým světicím a světcům i za náš národ, aby mučednické semeno přineslo úrodu také u nás! Zvláště před blízcími se volbami...

Polská mystička Alice Lenczewska nás skrze svůj duchovní deník přivádí ke konfrontaci se svou duší. (str. 7) Pán Ježíš ji vybízel, aby svou víru a lásku konfrontovala se vším, co slibuje, co činí ve svém srdci a co do něj vkládá. Neboť to je zárodkem toho, co pak z lidského srdce vychází. A proto je tak důležité klást si často i tuto Ježíšovu otázku: „Čemu a komu slouží tvé tělo, tvá mysl, tvé srdce, tvoje duše?“ Jestliže Bohu, pak ovšem je láska, pokora, odhodlanost k oběti pro víru... Satan naopak vede ke zlobě, pýše, k vyhýbání se obětí... Opravdu, důležitá otázka pro každou lidskou duši na cestě spásy: aktivujme své síly a do hloubky prozkoumejme sami sebe. A kéž by i o každém z nás bylo možné říci, že naše víra byla a je dosvědčována tím, co jsme ochotni pro ni vykonat – jako o těch, kteří nás před staletími ve víře předešli, vždyť mnozí z nich museli už pro svůj křest přinést nemalou oběť! (str. 8-10)

Nakonec je zde nejdůležitější konfrontace: s Boží vůlí a s jeho přikázáními. O tomto tématu bylo již řečeno tolik, že stačí už jen poukázat: dobře se podívejme na Petrovo jednání v dnešním evangeliu. Nestává se i nám, že někdy spíše nasloucháme hlasu satana, a ne nebeského Otce? (str. 3)

Kéž naše konfrontace vydá životodárné ovoce, aby v nás mohl být oslaven Trojediný Bůh, Pán a Otec veškerého tvorstva! I s pomocí Panny Marie a svatých!

Daniel Dehner

Chce-li Pán mluvit důvěrně se svými učedníky o závažných otázkách, musí odejít tam, kde ho nebudou hledat zástupy. Odešel proto opět do pohanských končin, kde bude mít více času pro své přátele i pro tebe. To, co mu leží na srdci, se týká i tebe. Musíš však být nejen přítomen, ale i dobře připraven. Soustřed' se proto a věnuj nyní Pánu všechnen svůj čas i celé srdce a mysl.

Pán předkládá nečekanou otázku: „Za koho mě lidé pokládají?“ Co mu na to odpovíš? Dnes už se sotva najde někdo, kdo by ho pokládal za Mojžíše, Eliáše anebo Jana Křtitele. To už nejsou postavy z jejich světa. Ale tak jako kdysi i dnes si lidé své představy o Ježíši tvoří především podle toho, co by sami rádi viděli: jedni romantického přítele, jiní léčitele, někteří si ho zařadí mezi „velké mistry“, jiní ho mají za superstar, o které se dají zpívat rytmické zpěvy. Přibylu těch, kterým nejvíce vyhovuje, aby nebyl ničím, proto ho pokládají za výmysl. Najdou se i takoví, kteří z Pána udělali buřiče, který bourá to, co jim nevyhovuje, ať už je to společenský řád, nebo i Boží zákon, a chtěli by, aby každému přinesl naprostou nezávislost.

Ale je tu ještě druhá, mnohem závažnější otázka: Za koho pokládáš Syna člověka ty? Proč Pán potřebuje, aby sis uvědomil a vyznal, za koho ho pokládáš? Protože všechno to, co od něho uslyšíš a obdržíš, hodnotíš a chápeš ve světle toho, za koho ho vlastně pokládáš. Tak se ti také může stát, že ti jeho slova budou připadat nepochopitelná a nepřijatelná. Proto dříve než upřímně odpovíš, zamysli se, zda Ježíš není pro tebe jen jakoby prozatímní výplň mezer ve tvých krátkozrakých představách a snech.

Nevíš rychle, co bys řekl? Ani apoštolové to nevědí. Jediný Petr vyznává: Ty jsi Mesiáš, Syn Boží. Ta odpověď je obdivuhodně přesná, ale Ježíš ihned upozorňuje, že ji mohl vyslovit jen díky vnuknutí, které mu dal sám nebeský Otec. Nahraď tedy všechny své subjektivní představy ověřeným obrazem Spasitele, který ti sděluje, že pro každého člověka znamená Ježíš mnohem více, než co by o něm mohlo zjevit

tělo a krev. Vyznej proto spolu s Petrem svou bezvýhradnou víru v Božího Syna.

Jedině těm, kdo takto přijímají Ježíše, může Pán vyložit, co to znamená být Mesiáš. Poslouchej dobře: Nepřišel pouze jako posel dobré zvěsti, který vrací nemocným zdraví a chudým vlevá útěchu. Svě nejvlastnější poslání naplní teprve tím, že v nejkřutějších mukách a ponižení obětuje svůj život za spásu světa – a to bude již brzy. Na takovou změnu představa však nejsou učedníci připraveni. Za tu dobu, co chodí s Pánem, si zvykli na nový způsob života. Představa, že tyto romantické časy má vystřídat násilí a utrpení, se jim nijak nelíbí. Za všechny to opět vyjadřuje Petr, ovšem tentokrát už nenaslouchá hlasu Otce, ale hlasu těla a krve. Je přítom dokonce tak smělý, že si troufá Pánu domlouvat.

Zaráží tě rozhodnost, s jakou Pán odmítá Petrovy řeči? Platí titul „satane“ opravdu učedníkovi, kterému se před chvílí dostalo zvláštního uznání, nebo je adresován přímo Božimu Odpůrci? Satan se ničeho nebojí více než představy, že někdo dobrovolně a poslušně přijímá utrpení a smrt, aby ho porazil a zjednal tak vykoupení. Chce úlisně využít právě toho Petra, kterému se dostalo Ježíšovy přízně, aby se pokusil zvrátit spásonosný záměr. Jeho důvody se jeví docela lidsky rozumné, vstřícné, chápající a plné soucitu: „Pane, něco takového se ti nemůže stát! Bylo by to nelidské!“ Strach z utrpení však Petra tak zmátl, že zcela přeslechl, co Pán říká o svém oslavení.

Líbivá d'áblova řeč je ve skutečnosti drzá nehoráznost. Navrhovat Bohu lidštější přístup znamená soudit o něm, jako by s námi jednal nelidsky. Je snad nelidské, když Bůh vydává svého Syna, aby chránil od smrti nás?

Bůh není necitelný v žádném svém požadavku. Právě naopak. To, čeho se lekáme, je jen ona bolestná propast, kterou je třeba překonat, protože jsme se sami příliš vzdálili z Božích cest. Osvoj si Ježíšovu rozhodnost v nesmlouvavém odmítní satana, kdykoliv ti namlouvá, abys měl na zřeteli především věci lidské a ve jménu lidskosti a chápajícího uznání nedbal na to, co žádá Bůh.

Závažná otázka

Zamyšlení nad liturgickými texty dnešní neděle

„A za koho mě pokládáte vy?“

Liturgická čtení

1. čtení – Iz 50,5-9a

Pán, Hospodin, mi otevřel ucho a já se nezdráhal, necouvl nazpět. Svá záda jsem vydal těm, kteří mě bili, své líce těm, kteří rvali můj vous. Svou tvář jsem neskryl před hanou a slinou. Pán, Hospodin, mi však pomáhá, proto nejsem potupen. Proto dávám své tváři ztvrdnout v křemen a vím, že nebudu zahanben. Blízko je můj obhájce! Kdo se chce se mnou přít? Postavme se spolu! Kdo je mým protivníkem? Ať přistoupí ke mně! Hle – Pán, Hospodin mi pomáhá! Kdo mě odsoudí?

2. čtení – Jak 2,14-18

Co to pomůže, moji bratři, říká-li někdo, že má víru, ale nemá skutky? Může ho taková víra spasit? Když bratr nebo sestra nebudou mít do čeho se obléci a budou mít nedostatek denní obživy, a někdo z vás jim řekne: „Tak s Pánem Bohem! Zahřejte se a najezte se“ – ale nedáte jim, co potřebují pro své tělo, co je jim to platné? Stejně tak je tomu i s vírou: když se neprojevuje skutky, je sama o sobě mrtvá. Ale někdo by mohl říci: „Ty máš víru a já mám skutky.“ Ukaž mi tu svou víru, která je beze skutků! Já ti však ze svých skutků mohu dokázat svou víru.

Dokončení na str. 4

Připadá ti to náročné, nepříjemné a tvrdé? Když jde o tvoji spásu, Mesiáš nedbá na pohodlí. Ani ty se nevyhýbej nepříjemné cestě odříkání. Ježíš přece mluví o utrpení v souvislosti se slávou zmrtnýchvstání. Když přijímáš výzvu, abys jej následoval až do slávy, nezveličuj si strachem dočasný kříž, ale dívej se s důvěrou na konečný cíl. Následuj Ježíše nejen romantického, ale i opovrženého, Muže bolesti, aby se tvůj kříž spojil s jeho křížem. Půjdeš-li za Ním tak blízko, že půjdeš s Ním, stane se ti jeho břemeno lehkým a sladkým.⁽¹⁾ Neboj se, že se ocitneš jen v soužení a strasti. Pán je ochráncem nezkušených. I když jsi vyčerpán, dopřeje ti zvítězit. U Něho si můžeš odpočinout.⁽²⁾

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ Srov. Mt 11,30; ⁽²⁾ srov. Ž 116.

Svatá Orosie

Prvními světci pocházejícími z našeho území nebyli sv. Ludmila a sv. Václav, nýbrž sv. Orosie. Bez sv. Ludmily by však nebylo sv. Orosie. Tato zapomenutá mučednice položila život pro Krista v dalekém Španělsku. Její příběh si nyní oživíme. Jmenovala se Dobroslava, známá je však pod řeckou variantou tohoto jména – Eurosia, či ještě lépe Orosie.

Podle některých pramenů byla tato světice dcerou knížete Bořivoje a sv. Ludmily, podle jiných zase dcerou jednoho z velkomoravských předáků a ještě jiné zdroje, asi nejméně pravděpodobnější, hovoří o tom, že pocházela z kmene Bílých Charvátů, kteří sídlili přibližně někde na území severovýchodních Čech. Rovněž podle této teorie byla dcerou jejich vládce. Narodit se měla někdy kolem roku 865 a její matka patrně po porodu zemřela.

Když matku v roce 872 následoval na onen svět i Orosiin otec, ujali se jí Bořivoj s Ludmilou a poskytli jí domov na Levém Hradci, kde měli své sídlo – odtud dost možná pocházela teze o tom, že byla jejich dcerou. Tam vystavěl Bořivoj vůbec první kostel v Čechách – zasvěcený sv. Klimentovi. A v něm měla Orosie být skrze Ludmilino přičinění pokřtěna knězem Kaichem, jehož s Bořivojem do Čech vyslal sv. Metoděj.

Kvůli vnitrostátním pŕtkám se Bořivoj s celým dvorem uchýlil pod ochranná křídla velkomoravského knížete Svatopluka. Pro Orosii i pro Ludmilu šlo vlastně o šťastné období, jelikož mohly těžit z trvalé přítomnosti sv. Metoděje na Svato-

plukově hradisku a prohlubovat své poznání křesťanské nauky. Zcela jistě je to utvrdilo ve víře, kterou nedávno přijaly. To se dělo asi roku 879.

Krátce poté byl Metoděj opět povolán do Říma. Prozřetelností Boží se u papežského dvora setkal s poselstvím, které tam vyslal král Aragonie a Navarry Fortunio Jimenes. Žádal papeže Jana VIII. o zproštění věčných slibů svého druhorozeného syna Fortunia Garcése, jenž by tak později mohl usednout na trůn namísto původního následníka – staršího bratra, jenž padl v boji s Maury. Jako výraz dobré vůle a oddanosti požádal papeže, aby sám pro jeho syna vybral vhodnou nevěstu. Není těžké domyslet se, jak to dopadlo – volba padla na Orosii.

Snad papež Metoděj přímo vyzval k tomu, aby mu dal vhodný tip na nějakou urozenou křesťanskou dívku, snad s tou myšlenkou přišel sám moravský věrozvěst. Buď jak buď, dohoda byla uzavře-

na, zbývalo jen celou záležitost domluvit s dívčinými poručíky. Část aragonského poselstva proto odcestovala na sever, druhá část do vlasti, načež se obě sešly opět v Římě se souhlasnými stanovisky obou zeměpánů. Nyní zbývalo už jen dojet pro nevěstu na Levý Hradec a zavčas odjet do Aragonie, než udeří zima, jež znemožní cestování přes alpské a pyrenejské průsmyky. Bylo září léta Páně 880 a v Aragonii zatím proběhla svatba v zastoupení.

Zprvu vše probíhalo hladce, avšak na horké španělské půdě došlo k tragédii. Do města Yebra byl vyslán páter Dominik s písemným vzkazem budoucímu králi Fortuniu Garcésovi, že jeho nevěsta je už nablízku. Měl se vrátit s odpovědí, že je Orosie očekávána. Nebohý kněz se však stal obětí přeřadení, při němž zahynul. Maurům, kteří měli jeho smrt na svědomí, velel renegát Aben Lupo a ten se z listin, jež u zabitého kněze našel, dozvěděl o Orosiině příjezdu. S vidinou tučné kořisti se rozhodl přeřadnout i její družinu.

Orosie zatím spolu s ostatními marně vyhlížela návrat pátera Dominika. Skutečnost, že se nevracel, byla krajně podezřelá. Pohybovali se v oblasti, kde přeřady ze strany Maurů nebyly žádnou vzácností, proto dali na radu jednoho hostinského a vyhledali jeskyni v horách, která skýtala pro účinnou obranu o poznání lepší podmínky.

Aben Lupo si na Orosii a její doprovod počíhal a zprvu chtěl přeředit zabíjení. Vybídl ji, aby se zřekla křesťanství, přijala islám a namísto královce se provdala za něj, Abena Lupa. Zachrání tak život sobě i své suitě. Dívka z české země však nabídku muslima z Pyrenejí odmítla.

Ten proto dal povel k útoku. Díky značné přesile se podařilo maurským vojákům většinu Orosiiných družin pobít, zachránila se jen hrstka bojovníků a právě Orosie. Utekli na výše položené místo v horách, kde chtěli čelit rozhodujícímu útoku. Posílou jim v tom měl být pramen, který vytryskl na Orosiinou modlitbu, jež prosila o napojení žíznících křesťanů.

Liturgická čtení - dokončení ze str. 3

Evangelium - Mk 8,27-35

Ježíš vyšel se svými učedníky do vesnic u Césareje Filipovy. Cestou se ptal svých učedníků: „Za koho mě lidé pokládají?“ Řekli mu: „Za Jana Křtitele, jiní za Eliáše, jiní za jednoho z proroků.“ Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr mu odpověděl: „Ty jsi Mesiáš!“ Tu je přísně napomenul, aby to o něm nikomu neřikali. Potom je začal poučovat, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit, ale po

třech dnech že vstane z mrtvých. A mluvil o tom otevřeně. Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat. On se však obrátil, pohleděl na učedníky a pokáral Petra: „Jdi mi z očí, satane! Neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské.“ Ježíš si zavolal lidi i své učedníky a řekl jim: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě! Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mě a pro evangelium ztratí, zachrání si ho.“

Věrných Čechů zbožná máti 1100 let od mučednické smrti svaté Ludmily

Rozpoutal se závěrečný urputný boj na život a na smrt. Postupně padli všichni členové Orosiina doprovodného oddílu. Muslimští lupiči Orosii na příkaz svého vůdce ušetřili, načež ji Lupo ještě jednou vyzval, aby se zřekla víry, přijala islám a provdala se za něj. Opět odmítla. Snažili se ji proto k odpadu přimět násilím. Např. jí pálili pochodněmi, usekli jí obě ruce, ale když nic z toho dívku asi patnáctiletou nedonutilo ke zradě Spasitele, uťali jí hlavu. V tom okamžiku se podle legendy spustila hrůzostrašná bouře doprovázená krupobitím.

Na opuštěné místo činu až příliš pozdě dorazil na základě varování vdovec Fortunio Garcés. Pochoval ostatky své vyvolené a jal se stíhat jejího vraha. Svůj život pak zasvětil boji s Maury a z piety vůči své tragicky zahynulé manželce se nikdy neoženil. Ke konci svého života vstoupil do kláštera v Leifě.

Tělesné pozůstatky dívky, která uhájila své panenství i za cenu ztráty života, našel po dvou letech pastýř jménem Guillén. Na již zapomenuté místo, kde ležely v zemi, ho upozornilo prazvláštní bílé světlo a líbezný hlas, který ho přímo vybídl, aby Orosiiny ostatky vyzvedl a poté odnesl hlavu do Yebry a tělo do města Jaca, poněvadž Bůh si umínil ji takto oslavit. V obou městech spočívají dodnes.

Orosie se stala první osobou pocházející z našeho území, která byla kanonizována. Kanonizaci v roce 1902 potvrdil Lev XIII. Původně totiž svatořečení ještě nevyhlašoval Svatý otec. Mohl je vyhlašovat místní biskup, navíc se často dávalo i na mínění věřícího lidu. Probíhalo prostřednictvím tzv. *Elevatio ossium*: příslušný celebrant pozvedl ostatky dotyčné osoby, která měla být prohlášena za svatou, a nechal je zvednuté, aby si je všichni přítomní mohli prohlédnout.

Svatá Orosie bývá zobrazována s královskou korunou na hlavě, žezlem, křížem či palmovou ratolestí. Podle některých upamatovává na její osud tradiční jízda králů.

Princezno Orosie, mučednice a čistá panno! Svatou Ludmilou ve zbožnosti vychovaná, Pánu Kristu nevyšlovně oddaná! Krutým Maurům jsi svědčila o Kristu neoblomně a přešla tím od bolesti k radosti věčné. Spolu s kněžnou Ludmilou, mučednice Orosie, proste Krista i za duše naše. Amen.

K roky ctitelů svaté kněžny Ludmily vedou zvláště v letošním jubilejním roce na památný Tetín, do baziliky sv. Jiří na Pražském hradě nebo do Mělníka. Jméno svaté Ludmily je úzce spojeno s Dědicem země české, svatým Václavem. Svěho vnuka, pozdějšího českého knížete a mučedníka, vedla sv. Ludmila k pevnému náboženskému postoji a zasadila se tak o to, že se stal vládcem oddaným katolické víře a hledajícím přirozené spojení s blízkým saským králem. Dvojice světců – babička sv. Ludmila a vnuk sv. Václav – je obdobná jako u ruské rurikovské sv. Olgy a jejího vnuka sv. Vladimíra. Obě svěťice stály u základů christianizace svých národů. Obě musely po smrti svých manželů a v čase nedospělosti svých synů třímat otěže vlády. Svatá Ludmila byla první křesťanskou českou kněžnou – sv. Olga přijala křest jako vůbec první ruský panovník.

Ačkoliv byla **Olga** pokřtěna v roce 955 v Cařihradu, hledala cestu také k latinskému západu. V roce 959 požádala římskoněmeckého krále Otu I. o vyslání misie v čele

s biskupem a napomáhala tak při pokřtěním Kyjevské Rusi. Tímto krokem kyjevská kněžna směřovala ke spojení se západním císařstvím a k větší nezávislosti na Byzanci. Mnich Adalbert, pozdější magdeburský arcibiskup, byl jmenován biskupem na Rusi. Avšak roku 962 se vrátil z východní misie, aniž by dosáhl svého cíle a aniž by vybudoval v rurikovském státě západní latinskou církevní obec. Nezdařil se nadějný plán, kterým mohli být Rusové získáni pro západ a uchráněni pozdějšího schismatu. Převážily vazby Rusů na řeckou církev. Jakmile Olžin vnuk Vladimír upevnil svou politickou moc, rozhodl v roce 987 o přijetí křesťanství v kyjevském státě a pokračoval tak v apoštolském díle své babičky Olgy. Obdobně kráček sv. Václav ve šlépějích své babičky sv. Ludmily, když šířil křesťanství mezi vладыky i prostým slovanským lidem.

Ludmila se narodila roku 860 a byla dcerou pšovanského knížete Slavibora, jehož sídlo se klade buď do Mělníka, nebo až na Lužici, tedy do dnešního Saska. Roku 874 se stala chotí historicky prvního známého Přemyslovce a vládce Čechů Bořivoje. Již tehdy měli přemyslovští vojvodové mezi ostatními slovanskými kmeny naší země výsadní postavení, byli soudci v rozepřích ostatních kmenů. Zdá se, že Slavibor neměl mužské potomky, protože se jeho kmen Pšovánů připojil k silnému kmeni Čechů. Tím vzrostla moc i území Přemyslovců.

Kněžna Ludmila následovala manžela a přijala krátce po něm křesťanství. Přemyslovský vládce byl při cestě na Svatoplukovu Moravu pokřtěn roku 882 na Velehradě. Nedlouho poté přijala Ludmila křest od moravského arcibiskupa sv. Metoděje. Přijímala tudíž východní křesťanskou víru. Zároveň se seznamovala s latinským ritem šířícím se k nám od Franků. Křtem knížecího páru bylo rozhodnuto o pokřtění celé země. Presto však museli Přemyslovci s pohanskými odpůrci vybojovat zápas o křesťanskou zemi. Nakonec náš národ obrátil své zraky k latinskému západu, což jej nejenže zachránilo od smutného osudu Polabských Slovanů, ale otevřelo

mu duchovní, kulturní, hospodářské i politické kontakty a spojenectví s mocným frankým světem, posléze se sousedními bavorskými a saskými knížaty.

Český kníže Bořivoj bezesporu poznal vůli Boží, když se rozhodl se svou chotí a s veškerým lidem přijmout křest. Zatímco Čechy se tímto krokem staly partnery západních států, Slované sídlící na Labi severně od Čech většinou odmítali latinské křesťanství a podlehli v boji s německým sousedem, který východní slovanská území nejen christianizoval, ale také si je vojensky podroboval.

Přijetí svátosti křtu bylo viditelným skutkem, kterým se nejen duchovně, ale i politicky přemyslovský knížecí pár zařadil do křesťanské Evropy. Čekal jej však mnohem nesnadnější úkol: pokřesťanštění celé země. Bylo třeba vzdělat ve víře vладыky i lid, překonat vliv pohanských žreců⁽¹⁾, vymýtit pověrečné obřady a hlavně vnitřně obrodit pohanská srdce křesťanskou láskou. Sama Ludmila představuje vzor vnitřního přerodu, neboť z pohanské kněžny se stala matkou nemocných, vdov, sirotků a nadšenou šířitelkou Kristovy víry. Na vinici Páně se sv. Ludmila stala pracovitou, neumdlévající dělnicí. S manželem vystavěla chrám Panny Marie na Pražském hradě, kostely sv. Klimenta na Vyšehradě a Levém Hradci. Položili základy českého středověkého státu, budovaného na principch křesťanské spravedlnosti a pěstujícího písemnou i výtvarnou kulturu a vzdělanost. Dodnes svěťáci připomíná Palladium země české, ochranný obraz české vlasti s Pannou Marií a Ježíškem, který podle tradice obdržela sv. Ludmila od sv. Metoděje při svém křtu. Po smrti svého muže kněžna Ludmila s úspěchem dokázala udržet přemyslovskou moc v zemi. Její státnická úloha nekončila ani později. Když zemřeli její vládnoucí synové, Spytihněv a Vratislav, ujala se se stejnou svědomitostí výchovy vnuka Václava.

Až do smrti zůstala sv. Ludmila věrna slovanskému obřadu, ačkoliv v Čechách po odklonu Přemyslovců od Velkomoravské říše převážil latinský rítus. Nutno připomenout, že slovanský obřad byl ve své době věcí novou, mladou. Latinská mše svatá, šířená nejprve hlavně bavorskými kněžími, naproti tomu představovala starobyrou liturgii křesťanského západu. Svatá Ludmila si byla vědoma toho, že budouc-

nost Čechů závisí na sjednocení s křesťanským západem, nebránila tudíž šíření latinského obřadu. Ukázala tím státnickou moudrost a lásku k zemi. Za druhého Ludmilina syna Vratislava byl na Pražském hradě postaven kostel sv. Jiří. Kníže si vzal za ženu Drahomíru ze slovanského kmene Stodoranů (Havolanů), kteří patřili k větvi Polabských Slovanů. Jejich prvním synem byl Václav, pozdější kníže a hlavní patron českých zemí. Také on zakusil Ludmilinu křesťanskou výchovu.

V roce 921 zesnul Václavův otec Vratislav a kněžna Drahomíra vládla za nezletilého syna. Konflikt se snachou kvůli vnučkově výchově a boj o politickou moc byly důvodem, proč Ludmila odešla na Tetín. Zde se zcela oddala duchovnímu životu. Ani tak však tchyně, dobrovolně se uchýlivší do ústraní, nepřestávala pro dočasně vládnoucí kněžnu představovat riziko. Drahomíra najala vrahy, kteří Ludmilu 15. září 921 na Tetíně zadusili jejím vlastním šálem a hrad vyloupili. Před vraždou ještě dopřáli staříčké kněžně chvílku k modlitbě. Kravavý den pro rodící se stát a lid. Z tohoto krutého dne povstala národu první světice a mučednice z jeho vlastní krve. Pro Drahomíru znamenal tento den hanbu a vinu, pro vrahy vyhnanství a smrt. Ludmila však byla 15. září oslavena na zemi i na nebi. Bůh obrátil zlé činy k dobrému, trestal jimi a odměňoval zároveň. Tak bude všechno dobré jednou odměněno a všechno zlé potrestáno. Zlým, utajeným skutkem nikdo nic nezíská. A naopak nic neztrácíme obětí, kterou svět momentálně neuznává.

Lid naříkal nad smrtí milosrdné kněžny. Zázraky na jejím hrobě ho přesvědčily, že Ludmila je jeho ochránkyní a přimlůvkyní u Boha. Drahomíra podle všeho li-

tovala svého zločinu. Ludmilin dům dala přestavět na kostel zasvěcený sv. Michaelu archandělovi. Jeho zbytky dosud stojí na tetínském hřbitově.

Jakmile sv. Václav samostatně dosedl na trůn, podal o mučednické smrti zprávu rezenskému biskupovi Tutovi. Biskup poslal do Prahy kanovníka Michala, který vše vyšetřil a dovolil, aby tělo zavražděné kněžny bylo vyzvednuto a přeneseno do Prahy. Když otevřeli hrob, našli tělo neporušené. Bylo pochováno v kostele sv. Jiří. Vyzdvížení a přenesení těla, doprovázené náboženskými obřady, mělo tehdy povahu kanonizace. Tomu napomohlo, že kněžna žila v paměti lidu a byla uctívána jako svatá. Když abatyše Mlada Přemyslovna, dcera Boleslava I. a neteř sv. Václava, založila roku 973 klášter benediktinek u sv. Jiří na Pražském hradě, převzaly řeholnice ostatky sv. Ludmily do své péče a staly se hlavními patronkami svatoludmilské tradice.

Pokorná i sebevědomá žena, zbožná matka a babička, energická a rozhodná kněžna sv. Ludmila je vzorem pro dnešní české ženy, vzorem v naplňování ženské úlohy v církvi, v rodině i ve státě. A hlavně je pro nás sv. Ludmila příkladnou obrátníčkou víry. Braňme si po předcích zděděnou katolickou víru jako poklad v době pyšného liberalismu, materialismu a ateismu! Nejen modlitbou ke svěťáci, ale následováním jejich zbožných skutků pracujme pro Kristovo království v české vlasti a ve světě!

Úcta k českým národním patronům je pro nás projevem českého vlastenectví. Národní patroni jsou příslušníky českého národa před trůnem Boha. Proto na promodlených poutních místech posilujme své náboženské a národní vědomí se svatou Přemyslovnou Ludmilou! Z pohanské kněžny se stala křesťanská světice – Bůh dokáže působit zázračná obrácení. Ať podobně všechny Ludmiliny děti, Čechové a Češky, odvrhnou novodobé pohanství a všechny staronové bludy a přijmou do svých srdcí katolickou víru tak, jak to učinila slavná Přemyslovna! Svatá Ludmilo, oroduj za nás a chraň české rodiny před rozpadem a vším nebezpečím!

Poznámky:

(1) Žrec – pohanský kněz, přinášejíci oběti bohům. [pozn. red.]

Z duchovního pokladu Alice Lenczewske (67)

Místa v textu označená „†“ jsou slova Ježíšova, místa označená „•“ jsou slova Matky Boží, andělů, svatých či duší v očisti. Biblické texty jsou vždy od Ježíše po Alicině modlitbě a prosbě o slovo v duchu tzv. náhodného otevření.

Oproti předcházejícímu „Świadectwo“ Alice ve „**Słowo pouczenia**“ neoznačila každou Ježíšovu výpověď křížkem a svoji polopauzou, učinila to pouze částečně. Zachováváme autentický zápis mystičky.

Čtvrtek 14. 9. 1989, 6:20 h. /

Povýšení svatého Kříže

Všechno v životě je milostí: jedni mají milost zdraví, druzí utrpení. Jedni výhody života, druzí obtíží. Jedni tělesné krásy, jiní invalidity. Jedni inteligence, druzí zaostalosti.

Všechno v životě je milostí danou k tomu, aby vedla ke Mně.

Co myslíš, či láska je krásnější: toho, který miluje, aby dostával, nebo toho, který miluje, aby dával? Co myslíš, který dar lásky je větší: ten, co přichází snadno, nebo ten, který vyžaduje úsilí?

Co myslíš, který člověk je víc ohrožený satanovým hříchem pýchy: ten, který má krásu těla a bystrost myslí? A který v druhých vzbuzuje více dobra a sám nehřeší?

Zamysli se také nad tím, koho je zapotřebí více milovat: sebe, nebo Boha? Svě tělo, či svou duši?

Vzhledem ke komu a vzhledem k čemu oceňovat to, co jsi obdržela, co tě potkává v životě? Jak to využít, aby byl větší užitek? Co může přinést větší dobro, trvalejší dobro?

Uvědom si své reakce v různých okolnostech a rozvažuj, čeho se týkají. Poznávaj sebe: svou duši a jakost lásky svého srdce.

Konfrontuj to s tím vším, co slibuješ a co činíš ve svém srdci a co do něj vkládáš.

Čemu a komu slouží tvé tělo, tvá mysl, tvé srdce, tvoje duše?

„Připomínám vám, bratři, evangelium, jež jsem vám zvěstoval, jež jste obdrželi a v němž pevně setrváváte v jistotě, jehož prostřednictvím docházíte spásy, uchovávejte-li je tak, jak jsem vám je zvěstoval; jinak byste uvěřili nadarmo.“ (1 Kor 15,1–2)

Ujasni si také, jaká je tvá odpovědnost vůči tomu, co jsem ti řekl, co vš.

Copak to přijímá jen tvoje mysl, nebo také srdce? Na jak dlouho? Jsou plody ve tvém nitru i kolem tebe? Toužíš po nich, nebo jsi snad zapomněla toužit?

Pátek 13. 10. 1989, 10 h.

Křížová cesta

I. Uč se ode Mne přijímat lidskou nespravedlnost pro spravedlivost Boží.

II. Uč se přijímat každodenní kříž pro nebeskou chválu.

III. Uč se milosrdenství pro ty, kteří padají, neboť ty padáš stále.

IV. Uč se od Mé Matky věrnosti a poslušnosti Otcově vůli.

V. Uč se přijímat pomoc od svých bližních, poněvadž v tom je Má pomoc pro tebe.

VI. Uč se být vděčná za dobro tobě prokázané, a také za to, co se ti jeví jako zlo.

VII. Uč se a přijímej důsledky z tvých pádů, které dopouštím.

VIII. Uč se, jak budovat dobro slovem a svědectvím svého života.

IX. Uč se sebezáporu a snaze řídit se Otcovou vůlí.

X. Uč se odevzdávat všechno, co je milé tvému tělu, srdci a myšlení pro chválu Boží v tobě.

XI. Uč se trpět za bratry s vírou, nadějí a láskou.

XII. Uč se odevzdávat svůj život k získání mnohého pro život věčný.

XIII. Odevzdej se skrze ruce Mariiny svému Bohu.

XIV. Ať v tobě zemře všechno, co patří světu.

XV. Jenom ze Mne čerpej síly ke zmrtvýchvstání Lásky v tobě. Amen.

Toto je Moje přikázání pro ty, kdo jdou za Mnou: Nebudeš se chlubit Mými činy, i kdyby byly vykonány tebou.

Út 14. 9. 1993, 8:15 h. /

Povýšení svatého Kříže

Mé dítě, hlídej svoje srdce, aby v něm nebylo špíny nepřejčnosti, smutku i obviňování tvých bližních. Cokoliv zlého postřehneš na světě a v lidech, utiš své srdce a obrať je v prosebné modlitbě ke Mně, abych zachránil Moje děti, které bloudí a které ty miluješ a toužíš jim pomoci.

Tvoje skutečná služba v díle lásky nezáleží na počtu modliteb a velikosti tvých obětí – i když ty mají také hodnotu – ale na čistotě tvého srdce.

Nesud' a netrap se, ale slzami lásky a pokání vysvobozuj tak, jak to dělala Moje Matka.

Út 14. 9. 1993, 17:30 h. /

Povýšení svatého Kříže

Láska pochází od Boha a je nejkvěleším dobrem, jaké člověk dostává a o jaké se může dělit s bližními.

Opakem lásky je zloba a ta pochází od satana. Každá zlost plodí špatné ovoce a ničí duše. Zlost je projevem blízkosti satana a podléhání mu.

Největším hříchem je vědomé podléhání zlobě, nošení jí v srdci a její směřování k bližním, a dokonce ke všemu, co bylo stvořeno Bohem.

Jestliže ti působí radost zlo, které se někoho dotklo (třeba i toho, kdo ti způsobil bolest), jestliže je pro tebe příjemné hledět na krutosti, křivdy a bolesti, tak musíš vědět, že tvé srdce vede satan, který se tam usadil a který v tobě bude stále aktivnější, aby zničil svatost tvé duše a svým jedem otrávil ty, se kterými se stýkáš.

Jestliže se ve tvém srdci objeví zloba a jakékoliv její plody (nespokojenost, závist, výčitky, nepřejčnost, podrážděnost, netrpělivost, podezřívavost apod.), tak věz, že k tobě přistoupil satan a chce působit skrze tebe, chce tě učinit svým nástrojem vůči tvým bližním a vůči světu.

Chceš-li zachovat své srdce v čistotě, nedovol, aby v něm byl jakýkoliv stín zlosti.

Vzývej Moje Jméno, utíkej se pod ochranu Mé Matky, přej si dobro pro všechny a ukazuj každému Moji lásku.

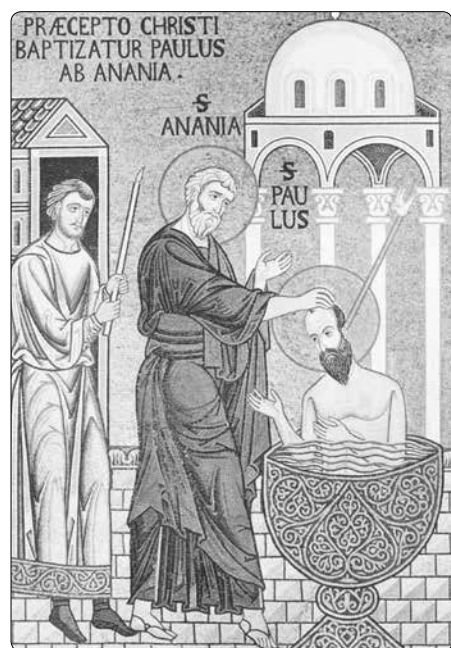
(Pokračování)

Z knihy Alicja Lenczewska: Słowo pouczenia. Wydawnictwo Agape sp. z o.o., wydanie drugie zmienione, Poznań 2019. Přeložila -vv- (Redakčně upraveno)

Jděte ke všem národům!

Jako životodárné tepny v těle člověka, tak se táhne milostivé působení svátosti celými dvoutisíciletými dějinami církve, přičemž svátost křtu zůstává v každé etapě rozhodující „vstupní branou“ do života křesťana v církvi.

Když Pán Ježíš započal svoje veřejné mesiášské působení v Palestině, odešel na okraj pouště, kde Jan Křtitel, jako prorok silný slovem, vyzýval k obrácení a pokání zástupy, které se k němu hrnuly z Jeruzaléma i celého Judska, a kde je na znamení odpuštění hříchů křtil v Jordánu. Ačkoliv Ježíš jako Bohočlověk nepotřeboval žádné odpuštění, pokorně se zařadil mezi hříšníky, které přišel zachránit. S dokonalou lítostí sestoupil do Jordánu a z Janových rukou přijal křest pokání na smír za hříchy všech lidí všech dob, za hříchy, které vzal na svá bedra. Jan, jenž připravoval cestu Mesiáši, v Božím světle poznal, že to je jeho Pán, a hlasitě zvěstoval všemu lidu nový křest skrze Ježíše Krista, který je nositelem Ducha a života: „*Hle, beránek Boží, který snímá hříchy světa. Já jsem vás křtil vodou, on vás bude křtít Duchem Svatým.*“ (Jan 1,29; Mk 1,8) Tato Ježíšova žádost o odpuštění [prostřednictvím křtu] ve jménu všech lidí všech dob u řeky Jordánu byla završena jeho vykupitelskou smrtí na Kalvárii.

Křest apoštola Pavla

(© Farní kostel sv. Petra apoštola, Palermo)

Po svém zmrtvýchvstání se Ježíš zjevil apoštolům na hoře v Galileji a udělil jim univerzální posláni – křtít všechny lidi ve jménu Nejsvětější Trojice (srov. Mt 28,16–20). Od toho okamžiku je úkolem církve pokračovat z generace na generaci v Ježíšově spásonosném posláni tím, že hlásá evangelium a vysluhuje svátost křtu. Ve Skutcích apoštolů čteme o tom, s jakou poslušností apoštolové o Letnicích ihned uskutečnili slavnostní posláni, které jim svěřil jejich Pán a Mistr. Když byl zrána celý Jeruzalém naplněn hukotem při příchodu Ducha Svatého, vystoupil Petr před zástupy a kázal v takové síle Ducha, že to všechny zasáhlo přímo do srdce. Tři tisíce posluchačů v Jeruzalémě přijaly jeho slova a všichni se nechali pokřtít. (srov. Sk 2,14–41)

Křestní voda obmyvá první pohany

Brzy nato však ze žárlivosti povstali velekněží a velerada. Dochází k prvnímu velkému pronásledování. Byl ukamenován Štěpán a první křesťané se rozprchli do okolí Judska a Samařska, kde se z nich stali o to horlivější hlasatelé Božího slova. Filip, jeden ze sedmi jáhnů, působil velmi požehnaně v Samařsku, kde křest přijali mnozí z lidu. Z četných pozoruhodných událostí ze Skutků apoštolů chceme na tomto místě vzpomenout jen jednu: setkání Filipa s velmožem etiopské královny, kandaky. Tento dvořan, správce všech jejích pokladů, byl pohanem, ale patřil mezi bohabojné. Byl v Jeruzalémě pomodlit se v chrámě a na zpáteční cestě na jih si na voze nahlas četl proroka Izaiáše: „*Jako ovce vedená na porážku, jako beránek ... neotevřel ústa.*“ Tehdy šel kolem Filipa a dvořan ho pozval, aby si sedl k němu. Cestou mu Filip zvěstoval evangelium, počínaje právě touto statí. A když přišli k místu, kde byla voda, Etiopan prosil: „*»Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?« ... Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtil.*“ (Sk 8,26–40)

Filip křtí správce pokladu etiopské královny, kandaky

(© Peter Horree/Alamy Stock Foto)

O dvě kapitoly dále čteme výjimečnou zprávu o křtu setníka Kornéliá, významného Římana, jehož v Césareji považovali za bohabojného a velmi dobročinného. Petr se svými společníky by však nikdy nevkročil do domu pohana a nekázal by tam, kdyby ho k tomu nebyl sám Pán vysloveně nepřipravil v jednom vidění. V něm pochopil, že také pohanům je určena radostná zvěst. Když během jeho kázání sestoupil Duch Svatý na Kornéliá a celý jeho dům, Petr řekl: „*Kdo může zabránit, aby byli vodou pokřtěni ti, kteří přijali Ducha Svatého jako my?*“ Kornélius, jeho rodina a služebnictvo se tak stali prvními pokřtěnými Římany, tzv. pohanokřesťany. (srov. Sk 10,24–48)

Apoštol Pavel a první pokřtění v Evropě

Dříve než Pavel – apoštol národů – začal svoji misi mezi pohany jako Boží „vypovědní nástroj“, potkáváme ho jako Šavla, který výhrůzkami a vražděním ostře vystupuje proti Ježíšovým přívržencům. Avšak i on před branami Damašku prožil silný zážitek obrácení, který ho vytrhl z jeho malého židovského světa. „*Proč mě pronásleduješ?*“ musel se ho zeptat Pán. Po třech dnech, které Šavel strávil slepý, v postu a v modlitbě v Damašku, přišel k němu učedník Ananiáš a řekl: „*Šavle,*

bratře, posílá mě Pán, ten Ježíš, který se ti zjevil na cestě, kudy jsi šel, a to proto, abys zase nabyl zraku a abys byl naplněn Duchem Svatým.“ Tehdy se Šavlovi vrátil zrak; vstal, přijal křest a hned nebojácně vystupoval v synagogách a dokazoval Židům: Ježíš je Mesiáš, Boží Syn. (srov. Sk 9,1–22)

Provázejme neúnavného svatého Pavla ještě kousek dále na jeho druhé misijní cestě, o níž ve Skutcích apoštolů píše jeho dobrý přítel, řecký lékař Lukáš. V Troadě, důležitém přístavu ležícím na severozápadě dnešního Turecka, měl Pavel vidění: „Stál tam nějaký Makedonec a obracel se na něho s touto prosbou: »Přejdi do Makedonie, pomoz nám!«“ (Sk 16,9)

Pavel v tom rozpoznal Boží volání a vzápětí nato se odplavil do dnešního Řecka, kde v římské provincii Makedonii poprvé vstoupil na evropskou půdu. V městě Filipy vyšel Pavel v sobotu se svými společníky za bránu města k řece, neboť předpokládali, že se tam lidé modlí. Ženám, které se tam shromáždily, zvěstovali radostnou zvěst. (srov. Sk 16,10–13)

„Poslouchala nás i jedna žena jménem Lydie, obchodnice s purpurem z města Thyatir, která věřila v jediného Boha. Pán jí otevřel srdce, aby přijala, co Pavel zvěstoval. Když byla ona a všichni z jejího domu pokřtěni, obrátila se na nás s prosbou: »Jste-li přesvědčeni, že jsem uvěřila v Pána, vejděte do mého domu a buďte mými hosty;« a my jsme její naléhavé pozvání přijali.“ (Sk 16,14–15)

Jak velkou lásku musela mít Lydie, dychtící po pravdě a otevřená pro působení Boží milosti! Proto bylo pro apoštola Pavla potěšením, že mohl této obchodnici s purpurem zprostředkovat nejvýznamnější milost jejího života. Pokřtil Lydii jako první křesťanku Evropy a spolu s ní celý její dům.

V Lydii potkáváme ženu, jež následovala Ježíše odvážně a věrně. Nejenže mu otevřela svoje srdce, ale s pohostinností a mateřskou péčí otevřela také svůj dům pro svého duchovního otce Pavla a jeho společníky a brzy poté i pro nově narozenou křesťanskou obec ve Filipách, která byla Pavlovi vždy zvlášť milá.

K těmto prvním pokřtěným Evropy patří také římský žalářník věznice z Filip. Když byli totiž Pavel a Silas pro svoje pozeňnané působení osočovani, zbičo-

Baptisterium poutního kostela na místě křtu sv. Lydie na břehu řeky Zygaktis západně od Filip

vání a uvěznění, nastalo o půlnoci, když se oba modlili a zpívali chvalozpěvy, silné zemětřesení: všechny dveře se otevřely a všem se uvolnila pouta. Jelikož si žalářník myslel, že všichni vězni utekli, chtěl se zabít, ale Pavel zvolal: „Neubližuj si, vždyť jsme všichni tady!“ Žalářník s vděčností padl Pavlovi a Silasovi k nohám a zeptal se: „Co mám dělat, abych došel spásy?“ Oni zvěstovali jemu i všem v jeho domě Boží slovo, on potom „vymyl jim rány a na místě přijal křest on i všichni jeho lidé. Potom je zavedl do svého domu, prostřel stůl a s celou svou rodinou se radoval, že uvěřil v Pána.“ (srov. Sk 16,16–34)

„Hvězda evangelizace“

Tímto vznešeným titulem označil svatý papež Jan Pavel II. Pannu Marii. Vždyť právě ona nás jako hvězda neustále vede ke svému Synu a ke svátostem. To se krásně ukázalo v roce 1531 v mexickém Guadalupe, kde se „Matka pravého Boha“ a „Matka všech lidí“ svým zjevením s indiánskými rysy a svými něžnými slovy stala tou pravou dobytélkou Nového světa. Ona jako dobrá pastýřka přivedla během sedmi let více než devět milionů Aztéků ke křtitelnicí, a tím do katolické církve.

Byla to nevidaná, obrovská vlna obrácení. Misionáři neměli do té doby velké úspěchy při evangelizaci Aztéků; s výjimkou několika nemocných a umírajících pokřtili jen pár indiánů, mezi nimi i Juana Diega. „Můžeme tvrdit,“ napsal P. Esteban Anticoli SJ později, „že to byla Královna apoštolů, která přivedla Indiány k víře.“ Nesčítelné množství indiánů – od přírody velmi pověřčivých a plachých, zároveň však divokých a krutých – přicházelo ze všech kmenů a oblastí rozsáhlé země a prosili dojaté misionáře o vyučování katechismu a o křest, takže mnozí františkáni pokřtili za jeden jediný den až okolo 6 000 Aztéků! Misionáři neměli čas na oddech: „Byli jsme tak unavení, že jsme už nedokázali zvednout ruce k pokřtění všech.“

P. Toribio de Benavente Motolinia, který se svým spolubratrem v průběhu pěti dní pokřtil 14 200 duší a viděl překypující radost nově pokřtěných, dosvědčuje: „Kdybych to neviděl na vlastní oči, neodvážil bych se to popsat... Je neuvěřitelné vidět je po křtu, jak nesou své děti na ramenou a září radostí; dalo by se skoro až říci, že jsou radostí celí bez sebe.“

V knize *The Wonder of Guadalupe* od Francisca Johnstona se píše: „Téměř na všech misijních cestách přicházeli ze svých

„Obrácení indiánů“ Felipe Gutiérrez, 1894, olej na plátně, 5,20 x 8,00 m, interiér původní baziliky v Guadalupe

zaprášených vesnic celé rodiny a prosily misionáře posunky, aby přišli k nim a vylili jim vodu na hlavu. Další prosili na kolenou, aby jim na místě udělili tuto svátost. Když byl počet příliš velký pro to, aby se mohli věnovat každému osobně, postavili misionáři muže a ženy do dvou oddělených řad, v čele každé stál člověk s křížem v ruce. První kněz, k němuž katechumeni přistoupili, každého pomazal olejem katechumenů. S hořícími svícemi v rukou a zpívající hymny postoupili k druhému knězi, který stál vedle křtitelnice. Zatímco tento vysluhoval svátost křtu, posouvaly se řady zpět k prvnímu knězi, který je pomazal křížem. Pak si manželé podali ruce, společně vyslovili manželský slib, čímž si vzájemně udělili svátost manželství.“

Mexiko duchovně rozkvetlo: vybudovaly se kostely, kláštery, nemocnice a školy, zakládala se nová biskupská sídla. A brzy nato vyslalo Mexiko domorodé misionáře na Floridu, do Kalifornie a Japonska, kde působil a v roce 1597 prolil svoji krev pro Krista, jako jeden z 26 mučedníků z Nagasaki, svatý Filip od Ježíše, první mexický světec a patron svého rodného města Mexico City.

Jako tomu bylo vždy, i v dnešní době je Panna Maria jako Bohorodička a Sedmibolestná, ve sjednocení se svým Božím Synem Prostřednicí všech milostí a rovněž Prostřednicí každé svátostné milosti. Emeritní biskup Haarlem-Amsterdamu Josef M. Punt v roce 2010 vyprávěl jednu úsměvnou příhodu z pastorace. Týkalo se to křtu:

„Minulý týden byl u mě biskup ze severu Indie, přímo zpod úpatí Himálají. Vyprávěl mi o překrásných obráceních ve své diecézi, která se dějí navzdory mnohým protivenstvím. Jednou měl udělit křest 400 dospělým, kteří přišli ze všech koutů země a měli za sebou dlouhou a namáhavou pěší pouť. Během křtu kladl obvyklé otázky: »Věříš v Boha, Otce všemohoucího? Věříš v Ježíše Krista?« Tehdy se ujal slova jeden muž a řekl: »Pane biskupe, už přestaňte se všemi těmi otázkami! Myslíte si, že bychom ušli sto kilometrů, jen abychom se sem dostali, kdybychom nevěřili?« Nato biskup vynechal ostatní otázky a všechny pokřtil.“

Z Vítězstvo Srdca 138/2021
přeložil a upravil -dd-

Dnes jsou tvoje narozeniny. Jestli můžeš něco udělat, udělej to dnes.

Na cestě ke svatořečení P. Jerzyho Popieluszka

François je 56letý Francouz. Onemocněl jednou z těžkých forem leukémie a byl blízko smrti. Jeho žena se už starala, když byl v agónii, o výběr rakve a přípravy pohřbu. Ale pak se stal zázrak: Na přímluvu blahoslaveného kněze Jerzyho Popieluszka, polského mučedníka, se muž náhle uzdravil. Díky tomuto zázračnému zdravení začalo s ohledem na svatořečení „zповědníka Solidarity“ 20. září 2015 v Créteil, poblíž Paříže, přezkoumávání „zázraku“.

Profesor Jozef Naumowicz z Katolické univerzity ve Varšavě, notář v tomto procesu, oznámil, že vyslechne svědky ve Francii. „To znamená,“ řekl, „že celý proces se bude konat ve francouzské diecézi a že polský mučedník, pokud to vatikánská kongregace po dalším zkoumání zázraku potvrdí, bude pak svatořečen.“

François onemocněl v roce 2001. Lékaři u něho diagnostikovali atypickou chronickou myeloickou leukémií a od začátku nedávali naději na uzdravení. Diagnóza

byla pro něho šokem. Byl ještě poměrně mladý, měl dobré zaměstnání, ženu a tři dospívající děti.

François chtěl žít, a aby dosáhl uzdravení, obrátil se na nejlepší hematology a profesory, kteří byli uznáváni ve světě. Jeho dlouhé pobyty v nemocnici poněkud přibrzdily postup nemoci, ale navzdory chemoterapii a mnoha lékům se neuzdravil.

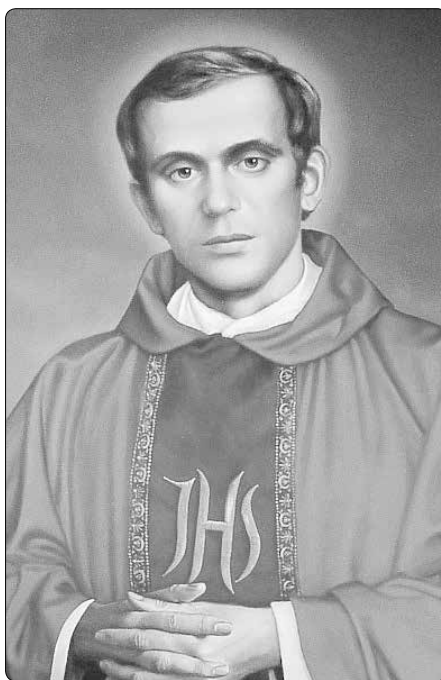
Po šesti letech stále obtížnějšího ošetřování to jeho tělo vzdalo a François upadl do komatu. Dopravili ho na jednotku paliativní péče, která se stará o pacienty v konečném stadiu. Lékaři už nedávali žádnou naději, protože možnosti ošetřování byly vyčerpány.

Ležel v kómatu a jeho žena ho hlídala. Postarala se o to, aby její manžel přijal pomazání nemocných, protože oba jsou věřící lidé, kteří byli duchovně formováni ve společenství „Communauté du Chemin Neuf“. Lékaři řekli ženě, že její manžel dospěl ke konci svého života a radili jí, aby zařizovala pohřební formality.

„Vybrala jsem rakev z dubového dřeva,“ vyprávěla žena, „protože François měl velmi rád duby. Doma jsem začala urovnávat věci. Roztrhala jsem všechny dopisy, které jsem mu dříve napsala. Myslela jsem si: »Už nebude žádná příležitost si je číst.« Jinak jsem byla klidná. Neplakala jsem a nepodléhala panice.“

U Françoisě ale přesto došlo k obratu díky jedné polské řeholnici, sestře Rozalii Michalské z kongregace sv. Michaela archanděla, která pracovala v pastoraci nemocných v nemocnici Créteil. Byla to ona, kdo donesl svaté přijímání Françoisově ženě.

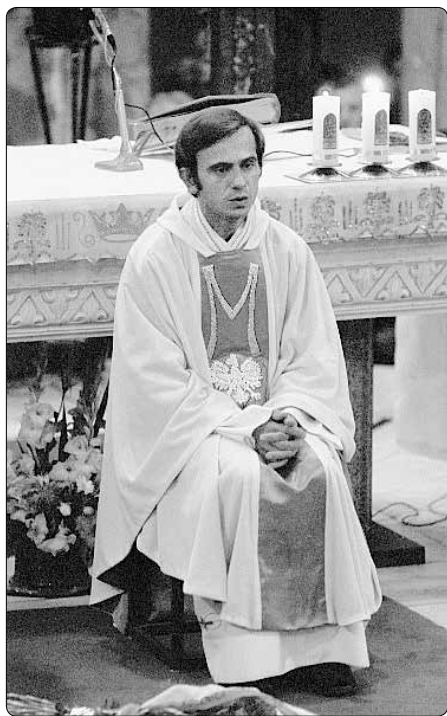
Tato příhoda se stala za přítomnosti jednoho francouzského kněze, Bernharda, který byl právě vysvěcen, poté co více než čtyřicet let nechodil do kostela. Bernhard byl dříve ženatý a dvakrát rozvedený. Po hlubokém obrácení v roce 2003 vstoupil do semináře a v roce 2012 byl vysvěcen na kněze. V červenci téhož roku jel do

P. Jerzy Popieluszko
(Zbigniew Kotyła, obraz namalovaný k procesu beatifikace)

Polska a ve Varšavě navštívil hrob blahoslaveného Jerzyho Popiełuszka.

Svědectví tohoto polského kněze, který byl mučedníkem komunismu, ho velmi hluboce dojalo. U jeho hrobu zjistil, že Popiełuszko se narodil stejného dne, ve stejném měsíci i roce jako on: dne 14. září 1947. Od té doby nosil u sebe stále fotografie a relikvie tohoto blahoslaveného.

P. Jerzy Popiełuszko ve svém farním kostele sv. Stanislava ve Varšavě

Jak sestra Rozálie, tak také P. Bernhard si dobře vzpomínají na onen pátek, 14. září 2012: „Je to, jako by to bylo dnes!“ Podle výpovědi lékařů měl být tento den pro François tím posledním. Sestra Rozálie navrhla Françoisově ženě, aby zavolala nějakého kněze, ale ona odpověděla, že její muž již přijal pomazání nemocných, když ještě byl při vědomí, a že je tedy připraven zemřít. „Přesto jsem měla vnitřní pocit, že by měl přijít kněz,“ říká řádová sestra.

V sousedním pokoji zemřela právě pacientka a její příbuzní zavolali kněze k udělení pomazání nemocných. Sestra Rozálie si vzpomíná na průběh události: „Vrátila jsem se k Françoisově ženě zpátky, abych jí řekla, že do pokoje přijde kněz. Byla připravena, že se s ním bude modlit!“

Bylo asi 15 hodin, když P. Bernhard přišel k loži umírajícího. Ve třech se za-

čali modlit za nemocného. Potom otevřel kněz modlitební knihu a narazil na fotografii kněze Jerzyho Popiełuszka.

V tom okamžiku si uvědomil, že je 14. září, a to jsou narozeniny blahoslaveného. Potom položil fotku a relikvie na postel umírajícího a řekl silným hlasem: „Jerzy, dnes jsou tvoje narozeniny. Jestli můžeš něco udělat, udělej to dnes. Pomoz nám!“

Potom následovala modlitba, kterou kněz formuloval vlastními slovy a jejíž text byl předán k procesu zkoumání pro svatořečení Jerzyho Popiełuszka.

P. Bernhard si ještě vzpomíná: „Došlo k tomu úplně spontánně, protože jsem nic nepřipravoval. Byl jsem jednoduše u nemocného, a když jsem hledal nějakou vhodnou modlitbu, uvědomil jsem si, že byly právě narozeniny patera Jerzyho, a proto jsem ho poprosil o jeho přímělu.“

Potom kněz a sestra odešli, manželé zůstali o samotě a nastalo něco úplně neočekávaného: François otevřel oči a ptal se své ženy: „Kde to jsem?“ Poté vstal, jako by se vůbec nic nestalo, a řekl, že by chtěl jít sám do koupelny. Jeho žena na něho nevěřičně zírala. Myslela si, že je to krátké zlepšení před koncem.

Další den chtěla sestra Rozálie přinést do Françoisova pokoje svaté přijímání. „Nevím proč, ale věděla jsem, že François byl v bezvědomí, že jeho paní toho rána nebyla v jeho pokoji, protože se musela starat o pohřební záležitosti,

a já sama jsem měla na starosti tisíc věcí, ale všechno mě nutilo, abych tam šla.“

Potom, co sestra přišla do nemocnice, šla do kaple, vzala Nejsvětější svátost a šla do pokoje, kde, jak se domnívala, ležel François na prahu smrti. Otevřela dveře, ale postel byla prázdná! Ihned si pomyslela, že François dopravili do márnice. Tu uslyšela v koupelně téci vodu z kohoutků. „Françoisi, jsi to ty?“ zeptala se. „Ano, sestro, prosím, přijďte za dvacet minut, až se umyjí a oholím. Potom budu moci přijmout svaté přijímání.“

Sestra to nemohla pochopit. Úplně překvapená a rozrušená vyběhla z pokoje a ptala se, jestli je François opravdu živý. Po dvaceti minutách se vrátila zpátky do pokoje a našla ho oblečeného a oholeného. Spolu se pomodlili a on přijal svaté přijímání. S úsměvem na rtech dnes sestra vypráví:

„Na tomto příběhu vidíme, že nejednáme jenom my sami, ale že zasahuje také Bůh. On zasahuje na přímělu svých svatých.“

Náhlé a úplně uzdravení je během procesu svatořečení důkladně zkoumáno. Aby byl nějaký blahoslavený prohlášen za svatého, požaduje totiž církev po blahorečení jeden další zázrak na přímělu blahoslaveného.

Toto svědectví přinesl polský týdeník *Niedziela* č. 38 z neděle 21. září 2014.

Z Maria heute 10/2015 přeložil -mp- (Redakčně upraveno)

Papež Jan Pavel II. u hrobu P. J. Popiełuszka, 2. 4. 1987

Mojžíšův zákon

- dokončení katecheze papeže Františka ze str. 2

jasná: „Toto jest rozhodnutí Ducha Svatého i naše: Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné: Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám, také krve, pak masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva.“ (Sk 15,28-29) Některé věci se týkaly uctívání Boha, modlářství a také tehdejšího způsobu chápání života.

Když Pavel mluví o Zákoně, obvykle má na mysli Mojžíšův zákon, Desatero. Souviselo to se smlouvou, kterou Bůh uzavřel se svým lidem, a byl to způsob, jak tuto smlouvu naplnit. Podle různých textů Starého zákona je Tóra – což je hebrejský výraz pro Zákon – souborem všech předpisů a pravidel, které Izraelité musí dodržovat na základě smlouvy s Bohem. Účinnou syntézu toho, co je Tóra, najdeme v textu z Deuteronomia, kde se říká: „Hospodin se bude opět nad tebou veselit k tvému dobru, jako se veselil nad tvými otci, budeš-li poslouchat Hospodina, svého Boha, a dbát na jeho přikázání a nařízení, zapsaná v knize tohoto zákona, a navrátíš-li se k Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší.“ (Dt 30,9-10) Dodržování Zákona zaručovalo lidem výhody smlouvy a zajišťovalo jim zvláštní pouto s Bohem. Tento lid, tito lidé jsou spojeni s Bohem a toto spojení s Bohem projevují naplňováním, dodržováním Zákona. Když Bůh uzavřel s Izraelem smlouvu, nabídl jim Tóru, Zákon, aby mohli pochopit jeho vůli a žít ve spravedlnosti. Myslíme si, že v té době bylo zapotřebí takového Zákona, byl to velký dar, který Bůh dal svému lidu. Proč? Protože v té době bylo všude pohanství, mod-

lářství a lidské chování, které z modlářství vychází, a proto je velkým Božím darem jeho lidu Zákon, aby mohl jít dál. Několikrát, zejména v knihách proroků, se uvádí, že nedodržování předpisů Zákona představuje skutečnou zradu smlouvy, která vyvolává reakci Božího hněvu. Spojení mezi smlouvou a Zákonem bylo tak těsné, že byly neoddelitelné. Zákon je výrazem toho, že člověk, lid je ve smlouvě s Bohem.

Ve světle toho všeho je snadné pochopit, že misionáři, kteří pronikli mezi Galatské, to dobře rozehráli, když tvrdili, že dodržování smlouvy zahrnuje také dodržování Mojžíšova zákona v jeho tehdejší podobě. Právě v tomto bodě však můžeme objevit duchovní inteligenci svatého Pavla a jeho velký vhled, který byl podporován milostí, již se mu dostalo pro jeho evangelizační poslání.

Apoštol Galatským vysvětluje, že smlouva s Bohem a Mojžíšův zákon nejsou ve skutečnosti nerozlučně spojeny. Prvním prvkem, o který se opírá, je to, že smlouva uzavřená Bohem s Abrahámem byla založena na víře v naplnění zaslíbení, a nikoli na dodržování Zákona, který ještě neexistoval. Abrahám začal putovat staletí před Zákonem. Apoštol píše: „Říkám, že smlouva, kterou dříve ustanovil sám Bůh [s Abrahámem], nemůže být prohlášena za neplatnou Zákonem, který přišel o čtyři sta třicet let později [s Mojžíšem], a tím zrušit zaslíbení. Kdyby se totiž dědictví získávalo na základě Zákona, nebylo by už na základě zaslíbení, ale Bůh dal Abrahámovi milost skrze zaslíbení.“ (srov. Gal 3,17-18) Zaslíbení bylo před Zákonem a slibem Abrahámovi, pak přišel Zákon o 430 let později.

Slovo „zaslíbení“ je velmi důležité: Boží lid, my křesťané, procházíme životem a hledíme na zaslíbení; právě zaslíbení je to, co nás přitahuje, co nás pudí vpřed k setkání s Pánem.

Touto úvahou Pavel dosáhl prvního cíle: Zákon není základem smlouvy, protože přišel později. Byl nutný a spravedlivý, ale nejdříve bylo zaslíbení, smlouva.

Takový argument vyřazuje ze hry ty, kdo tvrdí, že Mojžíšův Zákon je konstitutivní součástí smlouvy. Ne, smlouva je na prvním místě, je to výzva Abrahámovi. Tóra, tedy Zákon, není součástí zaslíbení daného Abrahámovi. Přesto bychom si neměli myslet, že svatý Pavel byl proti Mojžíšovu Zákonu. Ne, dodržoval ho. Několikrát ve svých listech obhajuje jeho božský původ a tvrdí, že má v dějinách spásy velmi přesnou úlohu. Zákon však nedává život, nenabízí naplnění zaslíbení, protože není schopen ho naplnit. Zákon je cesta, která vás vede vpřed k setkání. Pavel používá velmi důležité slovo: Zákon je „učitelem“ na cestě ke Kristu, pedagogem k víře v Krista, tedy učitelem, který vás vede za ruku k setkání. Ti, kdo hledají život, musí hledět na zaslíbení a jeho naplnění v Kristu.

Draží přátelé, tento první výklad, který apoštol předkládá Galatanům, představuje radikální novost křesťanského života: všichni, kdo věří v Ježíše Krista, jsou povoláni žít v Duchu Svatém, který je osvobozuje od Zákona a zároveň je naplňuje podle přikázání lásky. To je velmi důležité, Zákon nás vede k Ježíši. Někteří z vás mi však možná řeknou: „Ale otče, jedna věc: Znamená to, že když se budu modlit Vyznání víry, nemusím dodržovat přikázání?“ Ne, přikázání jsou důležitá v tom smyslu, že jsou „pedagogickými nástroji“, které vás vedou k setkání s Ježíšem. Pokud však pomineme setkání s Ježíšem a chceme se vrátit k přikládání větší důležitosti přikázáním, není to dobré. A právě to byl problém těchto fundamentalistických misionářů, kteří se vměšovali mezi Galatské, aby je dezorientovali. Kež nám Pán pomůže jít cestou přikázání, ale s pohledem upřeným na Kristovu lásku k setkání s Kristem, s vědomím, že setkání s Ježíšem je důležitější než všechna přikázání.

Přeložil Petr Vacík,

Česká sekce Vatikánského rozhlasu
(Redakčně upraveno)

Poselství Královny míru

„Drahé děti! S radostí vás všechny vyzývám, dívka, která jste přijala mou výzvu, buďte radostí a pokojem. Svědčte svým životem o nebi, které vám přináším. Je čas, dívka, abyste byla odleskem mé lásky pro všechny ty, kteří nemilují a jejichž srdce ovládla nenávisť. Nezapomeňte: já jsem s vámi a přimlouvám se za vás všechny před svým Synem Ježíšem, aby vám dal svůj pokoj. Děkuji vám, že jste přijali mou výzvu.“

Mežugorje 25. srpna 2021

Bratrstvo sv. Pia X. převezme důležitý kostel v centrální Vídni

Kněžské bratrstvo sv. Pia X., které se nenachází v úplné jednotě s Římem, dostalo darem v centru Vídně minoritský kostel (italský národní kostel Panny Marie Sněžné). Kostel se nachází v bezprostřední blízkosti úřadu spolkového kancléře a byl dlouhá léta domovem italsky mluvícího farního společenství ve Vídni. Patří mezi nejkrásnější kostely Vídně. Ve svém stanovisku Kněžské bratrstvo sv. Pia X. píše: „*Jsmo si však také vědomi, že tento nepopsatelný dar je spojen s velkým úkolem a obrovskou zodpovědností. Minoritským kostelem jsou nám dány netušené možnosti apoštolá-*

tu a tím jedinečné šance k posílení tradice ve Vídni.“

Nabídku daru bratrstvo dostalo již na konci roku 2020 od Daniely Panelly, prefektky „Italské kongregace Madonna della Neve“. Původně byl kostel v roce 1784 darován císařem Josefem II. italské farnosti jako italský národní kostel. Ale teprve na konci května 2021 odsouhlasila celá kongregace možnost darování, což bylo na začátku června i právně potvrzeno. Ostatně v tomto kostele působil též sv. Klement Maria Hofbauer, patron vídeňské arcidiecéze.

Zdroj: kath.net

Lidé na celém světě umírají hladem, OSN jim chce doprát potraviny

Podle Světové zdravotnické organizace zemřelo v roce 2019 na celém světě více než 5 milionů dětí z příčin, kterým se dalo předejít.

Když k tomu připočteme přibližně 46 milionů nenarozených dětí, které byly potraceny, a celkový počet úmrtí dětí, jimž se dalo zabránit, je to ohromujících 51 milionů. A aby toho pro děti nebylo ještě málo, OSN celou situaci ještě zhoršuje.

Zatímco „*chudí lidé každý den umírají v důsledku omezeného přístupu ke zdravotní péči, OSN se zabývá tím, jak přitlačit země k legalizaci potratů,*“ řekla Neydy Casillasová, viceprezidentka organizace *Affairs for Concerned Women*.

Casillasová ve sloupečku pro časopis *The Federalist* kritizovala Radu OSN pro lidská práva, že upřednostnila přístup k potratům před přístupem k jídlu, čistě vodě a zdravotnické péči – základním potřebám, které zachraňují životy. Podle jejích slov měla Tlaleng Mofokengová, expertka OSN na fyzické a duševní zdraví, nedávno vést výbor při přípravě zprávy o lepších zdravotních postupech po pandemii COVID-19. Tento výbor se však nevyjadřuje k základní zdravotnické péči. Jeho zpráva se zaměřuje na „*sexuální*

a reprodukční zdraví“ – což znamená potraty, uvedla Casillasová.

Zároveň se vyjádřila, že světoví lidé ignorují skutečné potřeby trpících a umírajících lidí na celém světě. Poukázal na statistiku Světové zdravotnické organizace a dalších odborníků o počtu dětí, které umírají, protože nemají přístup k základní zdravotní péči.

„*Světová banka odhaduje, že asi 3,4 miliardy lidí stále čelí obrovským těžkostem při uspokojování základních potřeb, jakou jsou voda, hygiena, vzdělávání, zdravotní péče a práce.*» *Experti OSN se však zabývají zabezpečením toho, aby země nadále zabíjely děti po celém světě...*“ uvedla Casillasová.

Nejde o první případ, kdy je OSN obviněna z upřednostňování zabíjení nenarozených dětí potratem před skutečným úsilím o záchranu života. V roce 2020 potratoví obhájci OSN zablokovali pomoc milionům hladovějících lidí v Jemenu, protože plán nezahrnoval financování volitelných potratů, uvedla Elyssa Korenová, ředitelka advokátní skupiny organizace *Alliance Defending Freedom* při OSN.

Zdroj: lifenews.com, 5. 7. 2021

OCENĚNÍ ZA PRÁCI NA OBNOVĚ MARIÁNSKÉHO SLOUPU V PRAZE

Stříbrnou Medailí sv. Vojtěcha ocenil 18. srpna 2021 kardinál Dominik Duka PhDr. Karla Antonína Kavičku a Martina Leschingera za jejich práci na obnově Mariánského sloupu v Praze a dokumentaci celého díla. Díky oběma oceněným vychází nyní v Nakladatelství Flétna také výpravná kniha *Mariánský sloup v Praze* (anotace knihy – viz *Světlo* č. 35/2021, str. 16).

PhDr. Karel Antonín Kavička (vlevo) se narodil roku 1940 v Prostějově. Je český archivář a publicista, který se věnuje křesťanskému umění a církevní architektuře. Vystudoval střední Pedagogickou školu v Olomouci a Pedagogický institut v Olomouci. Do roku 1970 učil, mezi léty 1970–1990 však z politických důvodů nemohl vyučovat a živil se jako dělník. Až v roce 2003 získal titul PhDr. Po sametové revoluci byl ředitelem Městského kulturního střediska v Prostějově. Od roku 1997 pracoval na Arcibiskupství olomouckém, nejprve jako kancléř a v letech 2000–2012 jako vedoucí Arcidiecézního archivu.

Martin Leschinger se narodil ve Vysockém Mýtě v roce 1969, je pišící nakladatel a pěstoun šesti dětí. Vystudoval železniční průmyslovku v České Třebové, pracoval u Československých státních drah a později jako strojívedce u Českých drah. V roce 1992 si s manželkou otevřeli kamenné Knihkupectví Flétna v Brandýse nad Orlicí, o rok později v Ústí nad Orlicí. Od počátku kombinovali prodej křesťanské literatury s prodejem ostatní knižní produkce. Knihy také vydává v rodinném Nakladatelství Flétna. V květnu 2012 se na knižních pultech objevila jeho novela *Zázrak v Praze*.

Zdroj: www.cirkev.cz

Pondělí 13. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (88. díl): Pavel Štěpánek – hispanista a historik umění – II. část **6:40** Kambodža pohledem zblízka **7:05** Misie skrze svědectví – Slovensko **7:55** Hlubinami vesmíru s dr. Jiřím Grygarem: Žeň objevů 2020, 1. díl **8:40** V pohorách po horách (39. díl): Spišská plesa – Vysoké Tatry **9:00** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **9:15** Uvítací ceremoniál v Prezidentském paláci v Bratislavě: Papež František na Slovensku [L] **9:30** Zdvořilostní návštěva u prezidentky republiky: Papež František na Slovensku [L] **10:00** Setkání s představiteli státu, občanské společnosti a diplomatického sboru v zahradě Prezidentského paláce v Bratislavě: Papež František na Slovensku [L] **10:45** Setkání s biskupy, kněžími, zasvěcenými osobami, seminaristy a katechetami v katedrále sv. Martina v Bratislavě: Papež František na Slovensku [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple televize NOE [L] **12:50** Řím, hlavní město víry (1. díl): Prvotní církev **13:25** Generace naděje: Příběhy dětí Mary's Meals **14:05** Noční univerzita: Prof. Jan Konvalinka – Od HIV ke covidu: Co jsme si odnesli a co nám to vzalo [P] **15:20** V pohorách po horách (55. díl): Velká Rača – Kysucké Beskydy **15:35** V souvislostech **16:00** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **16:45** Setkání s židovskou obcí na Rybném náměstí v Bratislavě: Papež František na Slovensku [L] **17:30** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **18:10** Sedmihlásky (46. díl): Stromečku březový **18:15** Záhadná kostka **18:28** Svatá Kateřina Sienská **18:55** Jarret na Mohelnickém dostavku 2012 **19:20** Zachraňme kostely (4. díl): Kostel sv. Archanděla Michaela v Jiřikově **19:40** Setkání (7. díl): Jiří Horák [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** K jádru věci [L] **21:10** Sestřih pondělního programu návštěvy Slovenska: Papež František na Slovensku [P] **22:15** ARTBITR – V plzeňském Muzeu církevního umění (115. díl): Představení bývalého kláštera [P] **22:25** Cvrlikání (79. díl): Pranic **23:35** Kulatý stůl: Jezuité dnes **0:55** Noční repríza dopoledních pořadů.

Úterý 14. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (89. díl): Jitka Chalánková – lékařka a politička **7:00** Noční univerzita: Mons. Dominik kardinál Duka, OP – Pojetí člověka v biblické zvěsti **7:40** Má vlast: Konopiště **8:30** V souvislostech **9:00** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **10:30** Liturgie svatého Jana Zlatoustého, které předsedá Svatý otec, před Městskou sportovní halou v Prešově: Papež František na Slovensku [L] **13:10** Přejeme si... [P] **13:20** Vít Pieš, umělecký řezbář **13:35** V pohorách po horách (85. díl): Ostaš – Policko **13:50** Muzikanti, hrajte **14:20** Setkání (7. díl): Jiří Horák **14:30** Až na pokraj: Církev papeže Františka **15:30** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **16:00** Setkání s romskou komunitou na Luniku IX. v Košicích: Papež František na Slovensku [L] **17:00** Setkání s mladými na stadionu Lokomotiva v Košicích: Papež František na Slovensku [L] **18:00** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **19:10** Poutníci času (16. díl): S Petrou Bučkovou **19:30** Zpravodajské Noeviny: 14. 9. 2021 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Klapka [P] **21:05** Sestřih úterního programu návštěvy Slovenska: Papež František na Slovensku [P] **22:10** Po stopách Ježíše Krista (8. díl): Bude křičet kamení **22:40** Má vlast: Prostějov I. **23:25** Terra Santa News: 8. 9. 2021 **23:50** Outdoor Films (17. díl): S Radovanem Markem **1:20** Noční repríza dopoledních pořadů.

Středa 15. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (91. díl): Halina Pawłowska – spisovatelka a moderátorka **7:00** Zpravodajské Noeviny:

TELEVIZE DOBRÝCH ZPRÁV

■ Vysílání denně 6.00 – 1.00 hod.
■ Denně: 8.00; 16.00 hod. – programová nabídka TV NOE (změna programu vyhrazena)

Podrobnosti na www.tvnoe.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

14. 9. 2021 **7:20** Noční univerzita: Prof. Jan Konvalinka – Od HIV ke covidu: Co jsme si odnesli a co nám to vzalo **8:40** Odkaz předků (4. díl): Morávka **9:00** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **9:10** Modlitební setkání s biskupy v národní svatyni v Šaštíně: Papež František na Slovensku [L] **10:00** Mše svatá na otevřeném prostranství u národní svatyně v Šaštíně: Papež František na Slovensku [L] **12:00** Studio František: Papež František na Slovensku [L] **13:30** Závěrečný ceremoniál na mezinárodním letišti v Bratislavě: Papež František na Slovensku [L] **14:10** Přejeme si... [P] **14:25** Chodničky životů: Rožnovské slavnosti 2021 **16:05** Zpravodajské Noeviny: 14. 9. 2021 **16:25** K jádru věci **17:30** Do varu s Maxem Kašparů (3. díl): Krize životních hodnot **18:00** Sedmihlásky (46. díl): Stromečku březový **18:05** Světloňoša buzola **18:20** Strýček Emu (11. díl): Pilka **18:35** V pohorách po horách (5. díl): Hřcava **18:45** Od Františka k Františkovi **19:20** Setkání (8. díl): Marek Výborný [P] **19:30** Terra Santa News: 15. 9. 2021 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Adorace [L] **21:10** Sestřih středního programu návštěvy Slovenska: Papež František na Slovensku [P] **22:15** Noční univerzita: P. Jan Linhart – Dobrodružství ctnosti aneb Pár slov o Saturninovi [P] **23:15** Řím, hlavní město víry (1. díl): Prvotní církev **23:55** U NÁS aneb Od cimbalu o lidové kultuře **1:15** Noční repríza dopoledních pořadů.

Čtvrtek 16. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (92. díl): Jiří Korda o exorcismu – lékař a kněz **6:55** Terra Santa News: 15. 9. 2021 **7:15** Biblická studna **8:20** Mladí salesiánští misionáři 2016 – Austrálie **8:30** Po stopách Ježíše Krista (8. díl): Bude křičet kamení **9:00** Živě s Noe [L] **9:20** Dítě 31 **9:55** Kulatý stůl: Jezuité dnes **11:15** Setkání (8. díl): Marek Výborný **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Má vlast: Konopiště **12:55** Skryté poklady: Milan **13:25** Umění sklářských mistrů **14:00** Za obzorem [L] **14:35** Výpravy do divočiny: Afrika Dr. Emila Holuba **15:40** V pohorách po horách (78. díl): Vítkovská vrchovina **15:55** Zpravodajské Noeviny: 14. 9. 2021 **16:15** Večeře u Slováků: 25. neděle v mezidobí [P] **16:40** Sedmihlásky (46. díl): Stromečku březový **16:45** Živě s Noe: Z baziliky sv. Jiří na Pražském hradě [L] **17:00** Mše svatá ke cti sv. Ludmily: Praha, bazilika sv. Jiří [L] **18:15** Ovečky: 25. neděle v mezidobí [P] **18:40** Médův svátek **19:00** Bangladěš: týdenní dopis lásky **19:30** Zpravodajské Noeviny: 16. 9. 2021 [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Cvrlikání: Epydemye [L] **21:15** Filipínské Rugby – hra o život **22:05** Pod lampou [P] **0:10** Za obzorem **0:40** Dobrá firma **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pátek 17. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (93. díl): Miloš Bok – dirigent a skladatel **6:55** Zpravodajské Noeviny: 16. 9. 2021 **7:15** Výpravy do divočiny: Výzkum ledovců **8:15** Milosrdní bratři v Čechách a na Moravě **9:00** Živě s Noe [L] **9:20** Mezi pražci: Září 2021 **10:05** V pohorách po ho-

rách (73. díl): Bílá skála – Jizerské hory **10:15** K jádru věci **11:15** ARTBITR – V plzeňském Muzeu církevního umění (115. díl): Představení bývalého kláštera **11:35** Živě s Noe [L] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba [L] **12:05** Mše svatá z kaple Telepace [L] **12:50** Služebnice Boží Matka Vojtěcha **13:10** O zániklé Karvinné **14:00** Za obzorem [L] **14:40** Eucharistie: Odvrácení apoštolů **15:10** V pohorách po horách (26. díl): Sninský kameň – Vihorlatské vrchy **15:20** Zpravodajské Noeviny: 16. 9. 2021 **15:45** Klapka **17:15** Živě s Noe: z Národní svatoludmílské pouti na Tetině [L] **17:30** Svatoludmílská pouť na Tetině: Příjezd lebky sv. Ludmily na Tetín, modlitba za vlast a Svatoludmílské nešpory [L] **18:45** Bačkorám navzdory: Alice v říši divů **19:00** Hlubinami vesmíru s dr. Jiřím Grygarem: Žeň objevů 2020, 1. díl **19:40** Pošta pro Holuba: Kněžství dnes **19:50** Přejeme si... **20:05** Kulatý stůl: Archeologické nálezy ve Svaté zemi [L] **21:25** Setkání (9. díl): Pavel Bělobrádek [P] **21:35** Na půli cesty **22:05** U NÁS aneb Od cimbalu o lidové kultuře **23:25** Za obzorem **0:00** Biblická studna **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Sobota 18. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (94. díl): Jiří Fuchs – filosof **6:55** Proměny Oščadnice **7:45** Sedmihlásky (46. díl): Stromečku březový **7:50** Animované biblické příběhy: Narodil se Král **8:20** Strýček Emu (11. díl): Pilka **8:30** Ovečky: 25. neděle v mezidobí **8:55** Animované příběhy velikánů dějin: Bratři Wrightovi (Wilbur 1867–1912, Orville 1871–1948) **9:20** Fuj je to! **10:20** Noční univerzita: Milan Michalko – Tři zbraně ženy **11:05** Flešbky – Godzone podcast [P] **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Angelus Domini **12:05** Pod lampou **14:15** Přezil jsem holocaust: svědectví Ludka Eliáše **15:20** Setkání (9. díl): Pavel Bělobrádek **15:30** Muziky z Javorníkov: MFF Myjava 2021 online **16:25** Zlaté opojení **18:00** Mše svatá z kaple Telepace [L] **18:55** Řím, hlavní město víry (2. díl): Mnišství **19:30** V souvislostech [P] **19:50** Přejeme si... **20:05** Poletuchy: Na skok do Valtic [P] **20:55** Polární příběh **22:20** V pohorách po horách (86. díl): Lysec – Velká Fatra **22:30** Cvrlikání SPECIÁL (76. díl): Spirituál kvintet **0:00** Setkání (7. díl): Jiří Horák **0:10** Papež František a jeho umění věst **1:00** Noční repríza dopoledních pořadů.

Neděle 19. 9. 2021

6:05 Cesta k andělům (95. díl): Ivan Hubáč – scenárista a dramaturg **7:00** Salesiánské dílo v Rumunsku a v Moldavské republice **7:30** Angola: Vstaň a choď, Angolo **8:10** Večeře u Slováků: 25. neděle v mezidobí **8:40** Cvrlikání: Epydemye **10:00** Mše svatá z kaple Telepace [L] **11:00** Poutníci času (17. díl): S Martinem Jermanem [P] **11:15** Bačkorám navzdory: Josef, dělník milosrdenství **11:30** V pohorách po horách (10. díl): Velký Kosíř – Haná **11:45** Přejeme si... [P] **12:00** Polední modlitba Sv. otce Františka [L] **12:20** V souvislostech **12:40** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **13:25** Muzikanti, hrajte **14:05** Noční univerzita: P. Jan Linhart – Dobrodružství ctnosti aneb Pár slov o Saturninovi **15:05** Koncert kapely Žalman a spol.: aneb Žalman slaví sedmdesát **16:05** Po stopách Ježíše Krista (9. díl): Poslední večeře **16:40** Animované biblické příběhy: Ježíš, Syn Boží **17:10** Ovečky: 25. neděle v mezidobí **17:35** Strýček Emu (12. díl): Domáci mazlíčci a jitrocel [P] **17:45** Sedmihlásky (142. díl): Kolem naší chalupky **17:50** Animované příběhy velikánů dějin: Helen Keller (1880–1968) **18:20** Magazín Mary's Meals [P] **18:45** Přejeme si... **19:00** Antonín Dvořák: Oratorium Sv. Ludmila: Podzimní festival duchovní hudby Olomouc 2021 [L] **21:05** Ohlédnutí za návštěvou papeže Františka na Slovensku [P] **0:10** Zpravodajský souhrn uplynulého týdne **0:50** Polední modlitba Sv. otce Františka **1:05** Noční repríza dopoledních pořadů.

Pondelok 13. 9. o 15:30 hod.:

Pápež František na Slovensku

Štúdio špeciál, priamy prenos zo stretnutia so židovskou komunitou z Rybného námestia v Bratislave a z Domu Betlehem, kde sa Svätý otec stretne so sestrami Matky Terezy a obyvateľmi domu, ktorý spravujú.

Utorok 14. 9. o 9:30 hod.:

Pápež František na Slovensku

Štúdio špeciál a priamy prenos svätej liturgie v Prešove.

Streda 15. 9. o 9:15 hod.:

Pápež František na Slovensku

Štúdio špeciál a priamy prenos svätej omše so Svätým otcom zo Šaštína.

Štvrtok 16. 9. o 17:05 hod.:

Patrónka Zemplína (dokument)

Krátky dokument o Panne Márii, patrónke Zemplína.

Piatok 17. 9. o 17:25 hod.: Nablízku

„Blízko pri človeku.“ To je slogan Slovenskej katolíckej charity. V relácii Nablízku vám ukážeme jej prácu a poslanie v Cirkvi, predstaviť inšpiratívnych ľudí, ktorí svoj život zasvätili pomoci druhým, a tak odhalíme svedectvo lásky, ktoré šíri charita na Slovensku. Moderuje Alžbeta Živčáková.

Sobota 18. 9. o 20:30 hod.:

Svätý Ignác z Loyoly (film)

Film prináša ľudský pohľad na sv. Ignáca z Loyoly – zakladateľa jezuitov, prezývaného aj „svätcom druhej šance“. Je napínavým príbehom skutočného muža, vojaka. Jeho dielo – Duchovné cvičenia – pomohlo množstvu hladajúcich urobiť životné rozhodnutie.

Nedeľa 19. 9. o 20:30 hod.:

Quo vadis (V hrnčiarových rukách)

Ďalšia časť relácie Quo vadis sa roztočí na hrnčiarском kruhu v Starej Haliči, v Rodine Panny Márie, rukami sestry Gabriely Wind. Spoločne budeme odhaľovať poklady v hlinených nádobách...

Liturgická čtení

Nedeľa 12. 9. – 24. nedeľa

v mezidobí

1. čt.: Iz 50,5–9a

Ž 116(114), 1–2.3–4.5–6.8–9

Odp.: 9 (*Budu kráčet před*

Hospodinem v zemi živých.

Nebo: *Aleluja.*)

2. čt.: Jak 2,14–18

Ev.: Mk 8,27–35

Pondělí 13. 9. – památka sv. Jana

Zlatoušého

1. čt.: 1 Tim 2,1–8

Ž 28(27),2.7.8–9

Odp.: 6 (*Požehnaná buď Hospodin, že vyslyšel mou úpěnlivou prosbu!*)

Ev.: Lk 7,1–10

Úterý 14. 9. – svátek Povýšení

svatého Kříže

1. čt.: Nm 21,4b–9

nebo Flp 2,6–11

Ž 78(77),1–2.34–35.36–37.38

Odp.: srov. 7c (*Nezapomínejte na Boží skutky!*)

Ev.: Jan 3,13–17

Středa 15. 9. – památka Panny

Marie Bolestné

1. čt.: Žid 5,7–9

Ž 31(30),2–3a.3b–4.5–6.15–16.20

Odp.: 17b (*Zachraň mě, Hospodine, svou slitovností.*)

Ev.: Jan 19,25–27

nebo Lk 2,33–35

Čtvrtek 16. 9. – památka

sv. Ludmily (Na Moravě: nezávazná

památka sv. Ludmily)

1. čt.: 1 Tim 4,12–16

Ž 111(110),7–8.9.10

Odp.: 2a (*Veliká jsou Hospodinova díla.*

Nebo: *Aleluja.*)

Ev.: Lk 7,36–50

Pátek 17. 9. – nezávazná památka

sv. Kornélia a Cypriána nebo

sv. Roberta Bellarmina

1. čt.: 1 Tim 6,2c–12

Ž 49(48),6–7.8–10.17–18.19–20

Odp.: Mt 5,3 (*Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království.*)

Ev.: Lk 8,1–3

Sobota 18. 9. – nezávazná sobotní

památka Panny Marie

1. čt.: 1 Tim 6,13–16

Ž 100(99),2.3.4.5

Odp.: 2c (*Vstupte před Hospodina s jásotem!*)

Ev.: Lk 8,4–15

BREVIÁŘ PRO LAIKY

11. – 18. ZÁŘÍ 2021

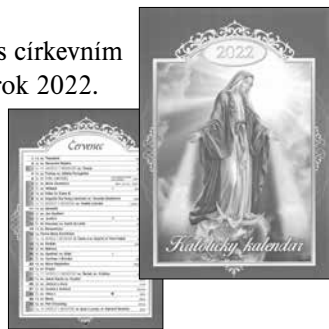
Změna v číslování breviáře: levý, nepodbarvený sloupec – dřívější vydání breviáře; pravý, podbarvený sloupec – nové vydání breviáře (2007)

Uvedení do první modlitby dne:	NE 12. 9.		PO 13. 9.		ÚT 14. 9.		ST 15. 9.		ČT 16. 9.		PÁ 17. 9.		SO 18. 9.			
Antifona	1136	1262	1734	1953	1504	1694	1512	1703	1708	1924	1213	1346	1666	1883		
Žalm	784	883	783	881	786	884	783	881	786	884	784	883	783	881		
Ranní chvály:																
Hymnus	1136	1263	1734	1953	1504	1694	1512	1703	1515	1707	1213	1346	1666	1883		
Antifony	1137	1264	1151	1279	1504	1695	1513	1704	1516	1708	1214	1347	1229	1364		
Žalmy	1137	1264	1152	1280	813	914	813	914	813	914	1214	1347	1229	1364		
Krátké čtení a zpěv	1140	1267	1735	1954	1505	1695	1513	1704	1516	1708	1217	1351	1668	1885		
Antifona k Zach. kantiku	715	807	1735	1954	1505	1696	1513	1705	1517	1708	1519	1711	1669	1886		
Prosby	1140	1268	1724	1943	1505	1696	1655	1872	1711	1927	1218	1351	1655	1886		
Závěrečná modlitba	716	807	1500	1690	1506	1697	1514	1705	1517	1708	1520	1712	1656	1888		
Modlitba během dne:																
Hymnus	1141	1269	1156	1285	792	890	1187	1318	1203	1335	1219	1353	1233	1369		
Antifony	1142	1269	1157	1285	1506	1697	1188	1319	1204	1336	1219	1353	1234	1369		
Žalmy	1142	1269	1157	1286	1172	1302	1188	1319	1204	1336	1219	1353	1234	1370		
Krátké čtení	1144	1271	1159	1288	1506	1697	1190	1322	1206	1338	1221	1356	1236	1372		
Závěrečná modlitba	716	807	1159	1288	1506	1697	1191	1322	1206	1339	1222	1356	1236	1372		
Nešpory:																
	SO 11. 9.															
Hymnus	1132	1258	1145	1273	1736	1955	1507	1698	1514	1705	1517	1709	1223	1358	807	907
Antifony	1133	1259	1146	1274	1161	1290	1508	1699	1514	1705	1518	1709	1224	1358	808	908
Žalmy	1133	1259	1146	1274	1161	1291	1508	1699	1661	1878	1715	1932	1224	1359	808	908
Kr. čtení a zpěv	1135	1261	1149	1277	1737	1956	1510	1701	1514	1706	1518	1710	1226	1361	810	911
Ant. ke kant. P. M.	715	807	716	808	1737	1956	1510	1701	1514	1706	1518	1710	1520	1712	716	808
Prosby	1135	1261	1149	1277	1731	1950	1510	1701	1664	1881	1718	1936	1227	1362	811	911
Záv. modlitba	716	807	716	807	1500	1690	1506	1697	1514	1705	1517	1708	1520	1712	717	809
Kompletář:	1238	1374	1242	1379	1247	1384	1250	1387	1254	1391	1257	1395	1260	1398	1238	1374

KALENDÁŘE NA ROK 2022

KATOLICKÝ KALENDÁŘ

Nástěnný měsíční kalendář s církevním a občanským kalendářem na rok 2022.

KON-PRESS & VIA
Brož., 165x235 mm,
křídový papír, 59 Kč

LITURGICKÝ KALENDÁŘ

Praktické vydání liturgického kalendáře na rok 2022 na cesty nebo k vložení do velkých pracovních diářů či Bibli. Každá stránka obsahuje jeden týden. Dny jsou barevně odlišeny podle liturgického období či svátku.

Paulínky
Brož., 85x145 mm, křídový
papír,
64 stran, 55 Kč

DIÁŘ S LITURGICKÝM KALENDÁŘEM

Denní kalendář s občanským a liturgickým kalendářem na rok 2022. Ke každému dni jsou uvedeny odkazy na liturgické texty a odpověď k žalmům. Jedna dvojstrana zahrnuje jeden týden s místem na poznámky u každého dne. Do jednotlivých liturgických období roku uvádějí myšlenky z encykliky *Fratelli tutti* papeže Františka.

Paulínky • Brož., 85x150 mm, 144 stran, 95 Kč

ZÁLOŽKOVÉ KALENDÁŘE

Nabízíme tematické záložkové měsíční kalendáře na rok 2022 s citáty různých autorů k tématu kalendáře. Kalendář lze zavěsit na stěnu.

Pavel Nebojsa - Doron • Brož., 70x215 mm, karton, 65 Kč

Mnoho štěstí

Co ti ze srdce přejí

Radost každý den

Malé moudrosti

Objednávky knih - tel. 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo - tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@maticecm.cz
Kompletní nabídku knižní produkce MCM naleznete na internetové adrese www.maticecm.cz

2019/12030

TZ

Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc